4. Håndtering af medlemsforslag om buster af kvinder på Københavns Rådhus (2025-0134338)

Tidligere beslutninger

Kultur- og Fritidsudvalget skal drøfte og tage stilling til, om der ønskes fremstillet en eller flere buster af kvinder på Rådhuset samt forslag til finansiering. Hvis udvalget ønsker, at der skal fremstilles buster af kvinder til Rådhuset, skal der tages stilling til, hvor mange og af hvilke kvinder.

Efter udvalgshenvisning fra Borgerrepræsentationen den 24. august 2023 (bilag 1) drøftede Gruppeforpersonskredsen medlemsforslaget den 23. februar 2024 og anmodede om en sag med 3-5 forslag til fremtrædende kvinder, herunder Ritt Bjerregaard, med væsentlig betydning for København (bilag 2). Efterfølgende blev sagen sendt til Kultur- og Fritidsudvalget for at arbejde videre med sagen (bilag 3).

Kultur- og Fritidsudvalget drøftede og godkendte den 28. januar 2025 principper for udvælgelse af nye buster af kvinder samt proces for beslutning om, hvorvidt der ønskes en fremstilling af en eller flere buster af kvinder til Rådhuset (bilag 4). Kultur- og Fritidsudvalget besluttede på dette møde principper for udvælgelse af kvinder til busterne. De godkendte principper for udvælgelse er:

- Borgmestre eller andre markante kvindelige politikere i København
- Betydningsfulde kvindelige kunstnere eller forskere i København
- Markante erhvervsdrivende kvinder i København

Rådet for Visuel Kunst blev den 3. marts 2025 forelagt sagen og har afgivet høringssvar om forslag til proces for udvælgelse af kunstnere til fremstilling af buster (bilag 5). Rådet opfordrer blandt andet til, at valg af kunstnere foregår igennem åbne idé- og skitsekonkurrencer, samt at nye portrætter forholder sig til den samtid, de bliver produceret i.

Indstilling

Kultur- og Fritidsforvaltningen indstiller,

1. at Kultur- og Fritidsudvalget tager Rådet for Visuel Kunsts høringssvar til efterretning
2. at Kultur- og Fritidsudvalget, på baggrund af Rådets høringssvar, tager stilling til om, der ønskes fremstillet en eller flere buster af kvinder til Rådhuset.
3. at Kultur- og Fritidsudvalget, hvis der ønskes buster af kvinder til Rådhuset, tager stilling til, hvor mange buster og af hvilke kvinder

Problemstilling

Borgerrepræsentationen besluttede den 24. august 2023 at udvalgshenvise ”medlemsforslag om fremstilling af og placering af en buste af Ritt Bjerregaard” til Gruppeforpersonskredsen med inddragelse af Kultur- og Fritidsudvalget (bilag 1)

Kultur- og Fritidsudvalget godkendte den 28. januar 2025 en proces for håndtering af medlemsforslaget (bilag 4). Kultur- og Fritidsudvalget skal tage stilling til, om der ønskes fremstillet en eller flere buster af kvinder til Rådhuset samt forslag til finansiering.

Løsning

Gruppeforpersonkredsens anbefaling
Gruppeforpersonskredsen anbefalede efter indstilling fra Økonomiforvaltningen, at der arbejdes videre med fremstillingen af en eller flere buster med udgangspunkt i, men ikke begrænset til, denne liste (bilag 2 og 3).

- Natalie Zahle (1827-1913)
- Johanne Luise Heiberg (1812-1890)
- Natasja Saad (1974-2007)
- Ritt Bjerregaard (1941-2023)
- Nina Bang (1866-1928)
- Emma Gad (1852-1921)Principper

Principper for udvælgelse
Kultur- og Fritidsudvalget besluttede den 28. januar 2025 følgende principper for udvælgelse:

- Borgmestre eller andre markante kvindelige politikere i København
- Betydningsfulde kvindelige kunstnere eller forskere i København
- Markante erhvervsdrivende kvinder i København

Vedrørende det sidste princip om erhvervsdrivende kvinder i København, pointerede Kultur- og Fritidsudvalget den 28. januar2025, at begrebet ”erhvervskvinde” kan fortolkes bredt (bilag 4).

Rådet for Visuel Kunst
Rådet for Visuel Kunst har i sit høringssvar blandt andet opfordret til, at valg af kunstnere og kunstnerisk udformning foregår igennem åbne idé- og skitsekonkurrencer.
Rådet opfordrer ligeledes til, at nye portrætter forholder sig til den samtid, de bliver produceret i, og at eventuelle buster udformes med et mere nutidigt udtryk med mulighed for fortolkningslag.
Høringssvaret i sin helhed kan læses i bilag 5.

Økonomi

Indstillingen har ingen økonomiske konsekvenser.

Videre proces

Kultur- og Fritidsudvalgets anbefaling sendes sagen videre til Gruppeforpersonskredsen med henblik på, at Gruppeforpersonskredsen bestiller et budgetnotat til budget 26, der beskriver en model for finansiering af en skitsekonkurrence samt budget for udarbejdelse af det valgte antal buster. I forbindelse med en skitsekonkurrence nedsættes et bedømmelsesudvalg med bl.a. inddragelse af Rådet for Visuel Kunst.

Mikkel Boje
/Marius Hansteen

Beslutning

Kultur- og Fritidsudvalgets beslutning i mødet den 15. maj 2025

Det Konservative Folkeparti fremsatte følgende ændringsforslag (ÆF1) om at erstatte 2. at-punkt med følgende:

" at Kultur- og Fritidsudvalget, på baggrund af Rådets høringssvar, anbefaler at der laves en eller flere buster eller andre kunstneriske medier."

Det af det Konservative Folkeparti fremsatte ændringsforslag (ÆF1) blev godkendt uden afstemning.

Indstillingens 1. at-punkt blev herefter taget til efterretning uden afstemning.

Indstillingens 3. at-punkt blev godkendt uden afstemning, således at der arbejdes videre med den foreslåede liste af udvalgte kvinder.

Radikale Venstre fremsatte følgende protokolbemærkning:

"Radikale Venstre mener, at der bør være grundigere overvejelser om principperne og de forslåede på listen i forhold til om de dækker de historiske kvinder, som har præget både historien og nutiden i København.

Listen bør afspejle historiske kvinder, som har haft betydning for København, fx kvinder der allerede er portrætteret som mangeårigt medlem af Borgerrepræsentationen Bente Frost og borgmester gennem 11 år Winnie Larsen-Jensen.

Herudover bør listen afspejle en bredere mangfoldighed, fx Lubna Elahi som den første kvinde med indvandrerbaggrund, der blev valgt i Borgerrepræsentationen."

Det Konservative Folkeparti fremsatte følgende protokolbemærkning:

”*Det Konservative Folkeparti er enige i at der findes for få kunstværker der repræsenterer kvinder der har haft betydning for København. Dog stiller vi os kritiske overfor at det skal være buster der bruges som kunstnerisk medie, da vi ikke mener at busten har et nutidigt kunstnerisk udtryk, samt at det bliver svært at løse opgaven ud fra fotografier af de afdøde kvinder*.”

Enhedslisten og Socialdemokratiet fremsatte følgende protokolbemærkning:

”*Partierne er glade for, at vi er kommet langt med forslaget om nye buster eller andet kunstnerisk udtryk på Københavns Rådhus. Vi mener, at der er mange gode forslag i den udarbejdede liste, og ser frem til, at der via budgetforhandlingerne kan findes finansiering til et eller flere af forslagene. Det er vigtigt for partierne, at der findes en god balance mellem kunstnerisk frihed, og at det endelige resultat*”

Bilag

Bilag 1. BR medlemsforslag om buste af Ritt Bjerregaard
Bilag 2 Gruppeforpersonskredsens drøftelse af medlemsforslaget om buster af kvinder på Rådhuset
Bilag 3 Økonomiforvaltningens indstilling til Gruppeforpersonskredsen om buster af kvinder
Bilag 4 KFU håndtering af medlemsforslag om buster af kvinder på Rådhuset
Bilag 5. Høringssvar fra Rådet for Visuel Kunst